

Regelink
Ecologie & Landschap

Broedvogel- en vleermuisonderzoek

Centrum Barendrecht

In het kader van de Flora- en faunawet

CONCEPT

Colofon

Tekst, foto's en samenstelling	A. Clements
In opdracht van	Gemeente Barendrecht
Naam opdrachtgever	J. van Mill
Rapportnummer	RA15204-01
Status rapport	Concept
Datum oplevering rapport	02 November 2015
Aantal pagina's	30
Collegiale toets	B.J.A. Backx
Wijze van citeren	Clements, A., 2015. Broedvogel- en vleermuisonderzoek Centrum Barendrecht. In het kader van de Flora- en faunawet. Rapport RA15204-01, Regelink Ecologie & Landschap, Mheer.

Regelink
Ecologie & Landschap

Regelink Ecologie & Landschap

Papenweg 5

6261 NE Mheer

085-7737676

info@regelink.net

www.regelink.net

Lid Netwerk Groene Bureaus

Inhoudsopgave

1. Inleiding	7
1.1 Aanleiding	7
1.2 Doel	7
1.3 Leeswijzer	7
2. Werkwijze en inspanning	9
2.1 Huismus	9
2.2 Gierzwaluw	9
2.3 Vleermuizen	10
2.4 Volledigheid inventarisatie	10
3. Omschrijving plangebied	11
4. Resultaten	13
4.1 Huismus	13
4.2 Gierzwaluw	13
4.3 Vleermuizen	13
4.4 Per soort	13
4.5 Per functie	14
5. Ingreep	15
6. Toetsing aan de Flora- en faunawet	17
6.1 Effecten	17
6.2 Toetsing Flora- en faunawet	17
7. Conclusies en aanbevelingen	19
7.1 Conclusies	19
7.2 Aanbevelingen	20
8. Bronnen	21
8.1 Literatuur	21
8.2 Websites	21
Bijlage 1. Waarnemingenkaarten	23
Bijlage 2. Flora- en faunawet	27

A. Verbodsbepalingen	27
B. Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB)	28
C. Gedragcodes	29

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Gemeente Barendrecht is voornemens om het plangebied te herinrichten. Uit een ecologische potentie-inschatting van Koenders en Partners en procesmanagers B.V. (De Voogd, 2009) bleek dat in het plangebied nader onderzoek naar broedvogels en vleermuizen moet plaatsvinden. In 2011 werd door Regelink Ecologie & Landschap onderzoek naar gierzwaluwen en vleermuizen uitgevoerd (Van der Hout, 2011). De conclusies van dat onderzoek waren drie jaar geldig en zijn inmiddels verstreken. Zodoende was het nodig om opnieuw onderzoek naar gierzwaluwen en vleermuizen te doen. In 2011 werd het plangebied niet onderzocht op de aanwezigheid van huismussen. Huismussen hebben echter ook een jaarrond beschermd nest. In het onderhavige onderzoek is deze soort dan ook opgenomen.

1.2 Doel

Met behulp van dit onderzoek worden de volgende vragen beantwoord:

- Welke functies heeft het plangebied voor huismussen?
- Welke functies heeft het plangebied voor gierzwaluwen?
- Welke functies heeft het plangebied voor vleermuizen?
- Leidt de ingreep tot overtreding van de verbodsbepalingen uit de Flora- en faunawet?

1.3 Leeswijzer

In hoofdstuk 2 worden werkwijze en inspanning beschreven, hoofdstuk 3 geeft een beschrijving van het plangebied. In hoofdstuk 4 worden de resultaten van het broedvogel- en vleermuisonderzoek gepresenteerd. De ingreep wordt in hoofdstuk 5 omschreven. Vervolgens zijn de mogelijke effecten van de ingreep gerelateerd aan de aanwezige huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen en getoetst aan de Flora- en faunawet (hoofdstuk 6). In hoofdstuk 7 volgen de conclusies en aanbevelingen. Tenslotte is een korte literatuurlijst opgenomen (hoofdstuk 8).

Bij het opstellen van deze rapportage is uitgegaan van de definities zoals aanwezig op de website van Regelink Ecologie & Landschap¹.

¹ <http://www.regelink.net/kenniscentrum/definities-vleermuizenonderzoek/>

2. Werkwijze en inspanning

Van 12 mei tot 9 september 2015 werd het plangebied Centrum Barendrecht door A. Clements geïnventariseerd op huismussen, gierzwaluwen en vleermuizen. De toegepaste onderzoeksmethoden worden in dit hoofdstuk nader toegelicht.

Tijdens alle bezoeken waren de weersomstandigheden geschikt voor het inventariseren van vleermuizen (Tabel 1).

Tabel 1. Datum en tijdstip van en weersomstandigheden tijdens de inventarisaties.

Datum	Tijdstip	Type onderzoek	Weersomstandigheden
12 mei	Ochtend	Huismussen	19 °C, licht bewolkt, droog, 2 Bft
21 mei	Avond	Vleermuizen	14 °C, licht bewolkt, droog, 1 Bft
22 mei	Ochtend	Huismussen	11 °C, zwaar bewolkt, droog, 2 Bft
1 juni	Ochtend	Huismussen	9 °C, licht bewolkt, droog, 0 Bft
4 juni	Ochtend	Vleermuizen	7 °C, onbewolkt, droog, 0 Bft
10 juni	Avond	Gierzwaluwen	16 °C, onbewolkt, droog, 2 Bft
18 juni	Nacht	Vleermuizen	12 °C, zwaar bewolkt, droog, 1 Bft
25 juni	Avond	Gierzwaluwen	16 °C, onbewolkt, droog, 0 Bft
29 juni	Avond	Vleermuizen	14 °C, onbewolkt, droog, 1 Bft
9 juli	Avond	Gierzwaluwen	11 °C, onbewolkt, droog, 1 Bft
10 juli	Ochtend	Vleermuizen	9 °C, onbewolkt, droog, 0 Bft
20 augustus	Nacht	Vleermuizen	15 °C, onbewolkt, droog, 1 Bft
9 september	nacht	Vleermuizen	13 °C, licht bewolkt, droog, 1 Bft

2.1 Huismus

Tijdens de veldbezoeken werd het plangebied met behulp van zicht en geluid op huismussen geïnventariseerd. Er werd gelet op zingende mannetjes, onder dakpannen invliegende vogels en vogels die met nestmateriaal of voedsel sleepten. De bezoeken werden 's ochtends na zonsopkomst tot vier uur erna uitgevoerd.

2.2 Gierzwaluw

Gedurende de veldbezoeken werd het plangebied geïnventariseerd vanaf 20:00 tot na zonsondergang. Hierbij werd gelet op laag door het plangebied vliegende en roepende vogels, vogels die de woningen in- en uitvlogen en het geluid van roepende jongen.

2.3 Vleermuizen

Tijdens de veldbezoeken werd op grond van geluid en zicht geïnventariseerd. Met behulp van een heterodyne batdetector met opname- en vertragingfunctie (type: Petterson D240x) werd de echolocatie die vleermuizen uitzenden hoorbaar gemaakt voor mensen.

Wanneer de soort op grond van frequentie, klank en ritme niet met zekerheid kon worden bepaald, werd een opname gemaakt met een extern opnameapparaat (type: Roland Edirol R09H). Met behulp van het computerprogramma Batsound werden de opnamen nader geanalyseerd. Hierbij werden de criteria zoals beschreven door Arjan Boonman (www.batecho.eu) toegepast. Door daarnaast zoveel mogelijk visueel waar te nemen werd de determinatie geverifieerd en werd het gedrag (en daarmee vaak de functie van het gebied) vastgesteld.

Gedurende het voorjaar en in de zomer (tussen mei en augustus) werden de bezoeken direct vanaf zonsondergang tot twee uur na zonsondergang of vanaf twee uur voor zonsopkomst tot zonsopkomst uitgevoerd. Gedurende de nazomer en herfst (augustus tot oktober) werden de bezoeken tussen een uur na zonsondergang en een uur voor zonsopkomst uitgevoerd. In deze periode werd minimaal twee uur geïnventariseerd.

2.4 Volledigheid inventarisatie

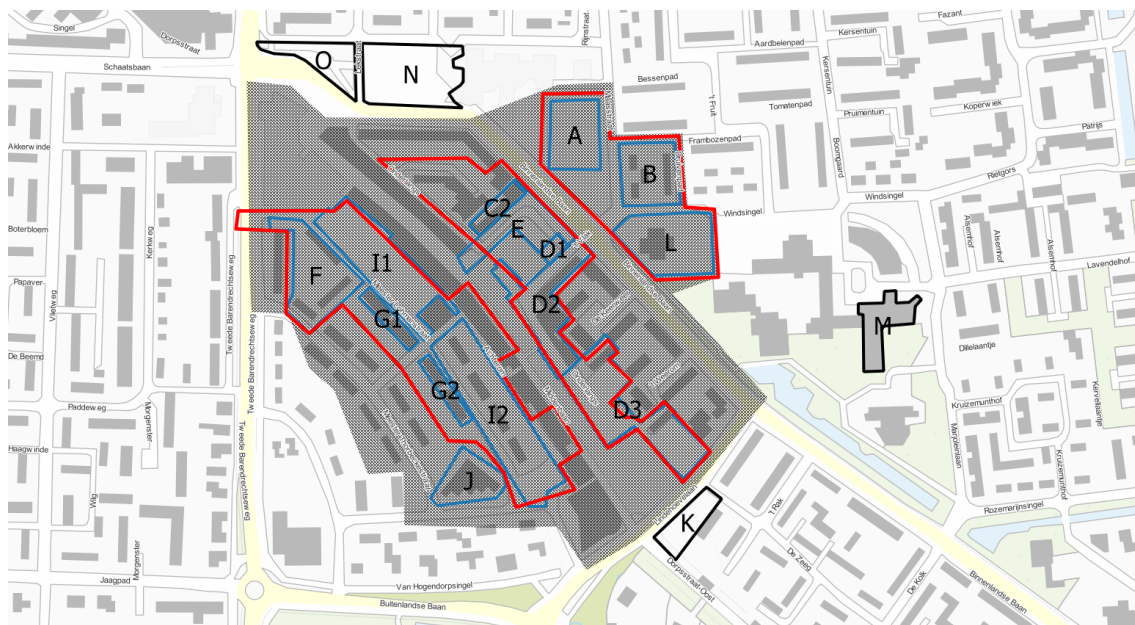
De huismusinventarisatie werd uitgevoerd conform de soortenstandaard huismus. De gierzwaluwinventarisatie werd uitgevoerd conform de soortenstandaard gierzwaluw. Versie 2.0 van deze soortenstandaards is eind 2014 door RVO gepubliceerd. De vleermuisinventarisatie is uitgevoerd volgens het Vleermuisprotocol 2013 zoals vastgesteld door Gegevensautoriteit Natuur.

De inventarisatie is een steekproef gebaseerd op momentopnames. Hierdoor is niet uitgesloten dat soorten en functies die niet waargenomen zijn op een ander tijdstip ook wel aanwezig zijn. Dit is acceptabel omdat de Flora- en faunawet een initiatiefnemer vraagt te doen wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

Met de gekozen methode en inspanning is voldoende invulling gegeven aan artikel 2 (Zorgplicht) van de Flora- en faunawet. Wat betreft het vooronderzoek heeft de initiatiefnemer gedaan wat redelijkerwijs van hem verwacht kan worden.

3. Omschrijving plangebied

Het plangebied is gelegen in Barendrecht in de provincie Zuid-Holland. In Figuur 1 is de begrenzing van het plangebied in rood aangegeven. Het plangebied omvat het winkelcentrum en beslaat globaal het gebied tussen de Mr. Lohmanstraat, het Onderlangs en de 2^e Barendrechtseweg. Het plangebied omvat daarnaast de bebouwing tussen Rijnstraat, Maasstraat, Frambozenpad, Druivenpad en Binnenlandse Baan.

Figuur 1 Ligging van het plangebied, met de begrenzing in rood aangegeven. Het grijs gearceerde gebied is onderzocht. Deelgebieden binnen het onderzochte gebied zijn blauw omlijnd, deelgebieden erbuiten zijn zwart omlijnd. Voor meer info over de deelgebieden, zie H5 Ingrep. © Dienst voor het kadaster en de openbare registers, Apeldoorn, 2015

Binnen het plangebied zijn de volgende ecotopen aanwezig:

- Meerdere gebouwen met dakpannen, houten betimmering en/of spouwmuur met open stootvoegen;
- (Huizenblokken) groene tuinen, met hoge struiken;
- Openbaar groen met bomen zonder holtes (diameter borsthoogte > 25 cm);
- Openbare infrastructuur geasfalteerd en bestraat, waaronder parkeerplaatsen.

4. Resultaten

4.1 Huismus

Tijdens de inventarisaties werden zes territoria van de huismus gevonden. Deze waarnemingen hebben betrekking op eenzelfde aantal nesten onder dakpannen van woningen langs de Maasstraat en het Druivenpad, deelgebied B. In de woningen langs de Meester Thorbeckestraat werden 18 huismusnesten vastgesteld, zoals te zien op de waarnemingenkaart in Bijlage 1. Ondanks dat deze woningen buiten het plangebied vallen, foerageren veel huismussen binnen deelgebied F. Met name in en rond het groen bij de Ingenieur Albardastraat werden veel foeragerende huismussen waargenomen.

4.2 Gierzwaluw

Gierzwaluwen komen veelvuldig voor in en rond het plangebied. In- en uitvliegende dieren werden waargenomen bij nok- en kantpannen, maar vooral bij openingen tussen verbindingsbalken tussen buitenmuren en overstekken. In totaal werden 33 nesten vastgesteld, waarvan 25 binnen het plangebied (deelgebied G1, G2 en I2). Dit is vergelijkbaar met het aantal vastgestelde nesten tijdens het vorige soortgerichte onderzoek in 2011. De nestlocaties verschillen echter wel. In woningen aan de westkant van de Mr. Lohmanstraat werden in 2015 minder nesten vastgesteld. Waarschijnlijk komt dit doordat er in enkele blokken geen openingen meer zaten tussen verbindingsbalken. Daar staat tegenover dat er veel nieuwe nesten werden aangetroffen in woningen aan de oostkant. Het gaat hierbij om nesten onder hoekpannen met een vrije uitvliegopening.

4.3 Vleermuizen

Gedurende het onderzoek werden binnen het plangebied drie soorten vleermuizen aangetroffen:

- Gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*),
- Ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*),
- Laatzvlieger (*Eptesicus serotinus*).

Hieronder worden per soort de waarnemingen en functies weergegeven. Verspreidingskaarten zijn opgenomen in Bijlage 1.

4.4 Per soort

Gewone dwergvleermuis

Tijdens de inventarisaties werden verspreid over het plangebied enkele gewone dwergvleermuizen foeragerend waargenomen. De meeste waarnemingen werden gedaan rond de Meester Lohmanstraat en de Meester Thorbeckestraat. Boven het winkelcentrum en Onderlangs vlogen weinig gewone dwergvleermuizen. Slechts eenmaal in het kraamseizoen werd 's avonds één overvliegend dier waargenomen. Omdat het hier om één dier gaat is de vliegroute niet essentieel. In het pand van Kruidvat werd tijdens de ochtendronde in het kraamseizoen een invliegend dier waargenomen, het gaat hierbij om een zomerverblijfplaats van maximaal enkele dieren. Tijdens het

paarseizoen werd binnen de begrenzing van het plangebied zes keer een roepend mannetje waargenomen. Bij de Maasstraat ging het om een gewone dwergvleermuis die duidelijk rond een boom vloog en hier ook zijn paarverblijfplaats heeft. Ook bij Achterom 60 (Delta Makelaars) kon worden vastgesteld dat de baltsende gewone dwergvleermuis in dit gebouw zijn paarverblijfplaats heeft.

Ruige dwergvleermuis

Net buiten het plangebied werd bij de Lindehoevelaan en de vijver langs de Binnenlandse Baan een foeragerende ruige dwergvleermuis waargenomen.

Laatvlieger

In het kraamseizoen werd eenmaal ten zuiden van het plangebied boven de Lindehoevelaan een foeragerende laatvlieger waargenomen.

4.5 Per functie

Foerageergebied

Het plangebied wordt als foerageergebied gebruikt door de gewone dwergvleermuis. De grootste aantallen dieren foerageren boven woonblokken met veel groen. Rond en boven het winkelcentrum foerageren weinig gewone dwergvleermuizen. Zowel ruige dwergvleermuis als laatvlieger werden buiten het plangebied waargenomen.

Vliegroutes

In het kraamseizoen werd eenmaal een overvliegende gewone dwergvleermuis waargenomen. Het dier vloog richting het zuiden. De aanwezige lijnvormige elementen werden niet als vliegroute gebruikt. Omdat het slechts één dier betrof, zijn er geen essentiële vliegroutes in het plangebied aanwezig.

Vaste rust- en/of verblijfplaatsen

In de zomermaanden werd net buiten het plangebied in het gebouw van Kruidvat een zomerverblijfplaats van maximaal enkele gewone dwergvleermuizen vastgesteld. In het plangebied werden geen zomer- en kraamverblijfplaatsen aangetroffen.

Tijdens de paarperiode (augustus – september) werden binnen het plangebied zes keer roepende mannetjes waargenomen. Gewone dwergvleermuizen vliegen al roepend rond om vrouwtjes naar hun paarverblijfplaats te lokken. Doordat zij hierbij door hun hele territorium vliegen is het doorgaans lastig om de exacte paarverblijfplaats te lokaliseren. Afgaande op het vlieggedrag hebben de baltsende dieren betrekking op vier paarverblijfplaatsen binnen de deelgebieden. Het gaat om de deelgebieden G1, G2 en D2. In deelgebied B gaat het om een paarverblijfplaats in een boom op de kruising van de Maasstraat en het Frambozenpad. Net buiten het plangebied werd een paarverblijf in het gebouw aan de Achterom 60 vastgesteld. In het paarseizoen werden geen zwermende vleermuizen waargenomen. Het zwermen in deze periode van het jaar duidt op de aanwezigheid van een winterverblijfplaats. Omdat dit gedrag niet is waargenomen, kan redelijkerwijs worden gesteld dat er in het plangebied geen winterverblijfplaats van grote aantallen dieren aanwezig is.

5. Ingreep

De Gemeente Barendrecht is voornemens om in plangebied Centrum Barendrecht een herinrichting uit te voeren. In de ruimtelijke kansenverkenning van de Gemeente Barendrecht staat beschreven welke ontwikkelingen er worden voorgesteld. Ingrepen die in het plangebied moeten plaatsvinden bestaan voornamelijk uit:

1.) Slopen en aanleggen parkeerplaatsen

- Locatie C1a Onderlangs: Sloop Remax, garages, Veen Elektronika, 14 garageboxen,
- Locatie C1b Onderlangs (alternatief): Sloop Remax, garages 't Vlak, Veen Elektronika
- Locatie D2 & D3 Onderlangs: Sloop 16 garageboxen, Wesdijk, dagwinkels,
- Locatie I1 en I2 Achterom: Sloop 16 woningen,

2.) Slopen, bouwen en aanleggen parkeerplaatsen

- Locatie A: Sloop Brandweer en post, bouwen 40 levensloopbestendige woningen,
- Locatie F Achterom: Sloop 14 of 16 woningen, bouwen woonhof met 26 of 35 levensloopbestendige appartementen,
- Locatie G1 & G2 Achterom: Sloop 16 woningen, bouwen 50 PG units,
- Locatie L: Sloop Rabobank, bouwen 23 levensloopbestendige woningen,
- Locatie C2: 8 koopappartementen en 8 koopmaisonnettes
- Locatie D1: 4 appartementen

3.) Buiten onderzocht gebied

- Locatie O:
- Locatie N:
- Locatie K:
- Locatie M:

4.) Onbekend

- Locatie B:

In deze rapportage worden alleen de ingrepen binnen het onderzochte gebied (onderdeel 1 en 2) getoetst.

De Flora- en faunawet hanteert een aantal belangen waaronder een ingreep kan vallen, onderhavige ingreep valt onder het volgende belang:

- d. de volksgezondheid of openbare veiligheid;
- e. dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van sociale- of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;
- j. de uitvoering van werkzaamheden in het kader van ruimtelijke inrichting of ontwikkeling.

6.Toetsing aan de Flora- en faunawet

6.1 Effecten

Huismus

Door het verwijderen van bomen, struiken en overige begroeiing in deelgebied F verdwijnt essentieel foerageergebied van huismussen die broeden onder daken langs de Meester Thorbeckestraat. Hierdoor kunnen huismussen minder efficiënt foerageren, waardoor er minder jongen worden groot gebracht en het aantal nesten afneemt. In de overige onderzochte deelgebieden worden geen negatieve effecten verwacht.

Gierzwaluw

Met de sloop van alle woningen in deelgebieden G1, G2 en I2 verdwijnen 26 nestlocaties van gierzwaluwen. In de overige onderzochte deelgebieden worden geen negatieve effecten verwacht.

Vleermuizen

Binnen deelgebied B werd in een boom een paarverblijf van de gewone dwergvleermuis waargenomen. Wanneer de boom niet wordt gekapt kan de paarverblijfplaats worden gehandhaafd en is er geen negatief effect. Binnen deelgebieden G1, G2 en D2 werden drie paarverblijfplaatsen van gewone dwergvleermuizen vastgesteld. Sloop van de gebouwen leidt tot een negatief effect op deze paarverblijfplaatsen.

Er werden binnen de onderzochte deelgebieden geen zomer- en/of kraamverblijfplaatsen waargenomen. Net buiten de deelgebieden werd in het gebouw van Kruidvat een zomerverblijfplaats van maximaal enkele gewone dwergvleermuizen waargenomen. Daarnaast zijn er geen aanwijzingen voor de aanwezigheid van een winterverblijfplaats voor grotere aantallen dieren.

Gedurende het onderzoek werden geen vliegroutes waargenomen. Essentiële vliegroutes kunnen redelijkerwijs worden uitgesloten.

6.2 Toetsing Flora- en faunawet

Huismus

Het verwijderen van essentieel foerageergebied heeft een negatief effect op de lokale populatie en de lokale gunstige staat van instandhouding: er worden minder jongen groot gebracht en er worden minder nesten gebouwd. Dit is een overtreding van de Flora- en faunawet.

Gierzwaluw

Het verwijderen van gierzwaluwnesten als gevolg van sloop heeft een negatief effect op de lokale populatie en de lokale gunstige staat van instandhouding. Dit is een overtreding van de Flora- en faunawet.

Vleermuizen

De voorgenomen ingreep heeft een negatief effect op de lokaal aanwezige populatie. Tevens is er een effect op de gunstige staat van instandhouding van de waargenomen soorten vleermuizen.

Het is niet toegestaan de ingreep zonder aanvullende mitigerende maatregelen uit te voeren. Artikel 11 van de Flora- en faunawet verbiedt namelijk onder andere het vernietigen van vaste rust- en/of verblijfplaatsen. Voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient daarom een mitigatieplan opgesteld te worden.

7. Conclusies en aanbevelingen

7.1 Conclusies

Algemeen

- Omdat het vleermuisonderzoek heeft plaatsgevonden volgens het Vleermuisprotocol 2013 van de Gegevensautoriteit Natuur kan gesteld worden dat het plangebied afdoende is geïnventariseerd.
- Zowel het huismus- als het gierzwaluwonderzoek werden conform de eisen in de soortenstandaarden uitgevoerd. Ook voor deze soorten kan daarom worden gesteld dat het plangebied afdoende is geïnventariseerd.

Huisumus

- In deelgebied B zitten zes huismusterritoria. Wanneer de woningen worden gesloopt verdwijnen de nesten, wat een overtreding is van de Flora- en faunawet.
- Deelgebied F is essentieel foerageergebied voor huismussen die broeden onder daken langs de Meester Thorbeckestraat.
- Verwijderen van bomen, struiken en overige begroeiing in deelgebied F heeft een negatief effect en is daarmee een overtreding van de Flora- en faunawet.

Gierzwaluw

- In deelgebied G1, G2 en I2 werden 25 jaarrond beschermde nesten van gierzwaluwen gevonden. Sloop van deze woningen leidt tot een verdwijning van deze nesten, wat een overtreding is van de Flora- en faunawet.

Vleermuizen

- In de onderzochte deelgebieden werden geen zomer- of kraamverblijfplaatsen waargenomen. Net buiten de deelgebieden werd een zomerverblijfplaats van enkele gewone dwergvleermuizen in het gebouw van Kruidvat vastgesteld.
- In deelgebied B is in een boom een paarverblijfplaats van de gewone dwergvleermuis aanwezig. Wanneer de boom niet wordt gekapt is overtreding van de Flora- en faunawet niet aan de orde.
- Er werden geen waarnemingen gedaan waaruit een winterverblijfplaats van grotere aantallen dieren kan worden afgeleid. Echter omdat er paarverblijfplaatsen aanwezig zijn, kan worden aangenomen dat er kleine aantallen dieren kunnen overwinteren.
- Er werden geen essentiële vliegroutes en essentieel foerageergebied waargenomen. Negatieve effecten zijn dan ook niet aan de orde.
- Met de sloop van gebouwen in deelgebied G1, G2 en D2 verdwijnen drie paarverblijfplaatsen van de gewone dwergvleermuis.

- Met het uitvoeren van de werkzaamheden wordt de Flora- en faunawet overtreden.

7.2 Aanbevelingen

- Voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient een mitigatieplan opgesteld te worden waarmee de gunstige staat van instandhouding van huismus, gierzwaluw en gewone dwergvleermuis gewaarborgd blijft.
- Het plangebied maakt onderdeel uit van het verspreidingsgebied van een belangrijke huismus- en gierzwaluwpopulatie. Beide populaties kunnen versterkt worden door o.a.:
 - Verwijderen vogelschroot op plekken waar dat onder de onderste rij dakpannen nog aanwezig is;
 - Aanplanten inheemse struiken en heesters. Inheemse struiken trekken vaak een palet aan insecten aan die er gebruik van maken. Door een hoger insectenaanbod kunnen gierzwaluwen effectiever foerageren.
 - Het aanplanten van bes-dragende struiken kan bijdragen aan de foerageermogelijkheden voor huismus.
 - De te realiseren parkeerplaatsen voorzien van zoveel mogelijk opgaand groen (heggen van 1,5m hoog).

8. Bronnen

8.1 Literatuur

Broekhuizen, S., B. Hoekstra, V. van Laar, C. Smeenk & J.B.M. Thissen, 1992. Atlas van de Nederlandse zoogdieren. KNNV Uitgeverij, Utrecht.

Dietz, C., O. von Helversen & D. Nill, 2011. Vleermuizen. Alle soorten van Europa en Noord-West Afrika. Tirion Natuur.

Gegevensautoriteit Natuur, 2013. Vleermuisprotocol. [<http://www.netwerkgroenebureaus.nl/werken-aan-kwaliteit/vleermuisprotocol>. (2-11-2015)].

Heusden, W.R.M. & S.J. Vreugdenhil, 2006. Handreiking Flora- en faunawet. Voor werkzaamheden en activiteiten in het kader van bestendig gebruik, bestendig beheer en onderhoud en ruimtelijke inrichting en ontwikkeling. Dienst Landelijk Gebied, Utrecht.

Ministerie van EL&I, 2010. Buiten aan het Werk. Houd tijdig rekening met beschermde planten en dieren! Brochure. [<http://www.rijksoverheid.nl/documenten-en-publicaties/brochures/2010/03/01/buiten-aan-het-werk-houd-tijdig-rekening-met-beschermde-dieren-en-planten.html> (2-11-2015)].

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Gewone dwergvleermuis *Pipistrellus pipistrellus*.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Gierzwaluw *Apus apusi*.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Huismus *Passer domesticus*.

Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, 2014. Soortenstandaard Ruige dwergvleermuis *Pipistrellus nathusii*.

Sachteleben, J. & O. von Helversen, 2006. Songflight behaviour and mating system of the pipistrelle bat (*pipistrellus pipistrellus*) in an urban habitat. In: Acta Chiropterologica 8(2): 391-401.

8.2 Websites

www.batecho.eu

www.telmee.nl

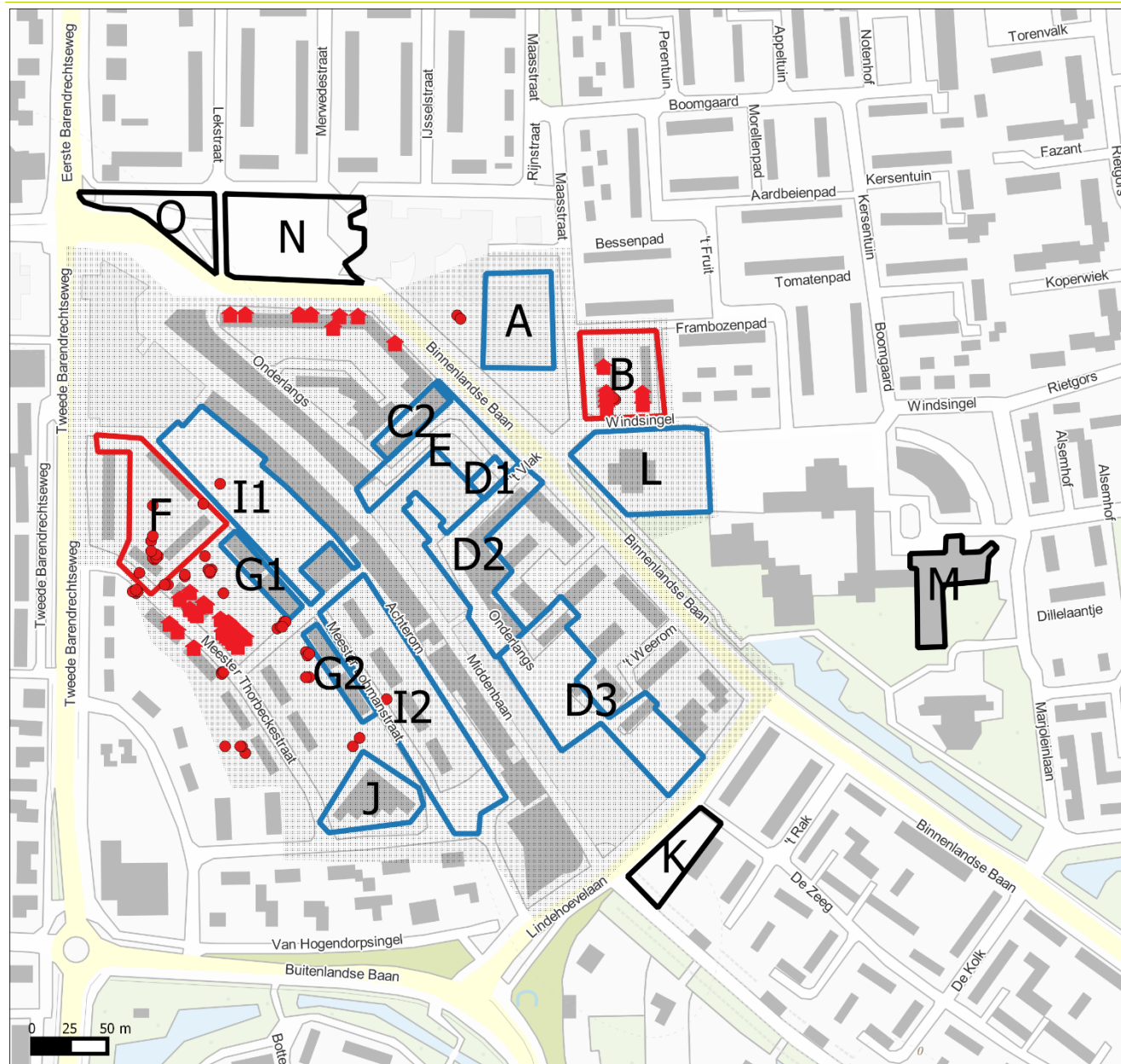
www.vleermuis.net

www.waarneming.nl

www.zoogdieratlas.nl

www.zoogdiervereniging.nl

Bijlage 1. Waarnemingenkaarten

Legenda

Onderzocht gebied

Huismus

- bezet nest
- foeragerend

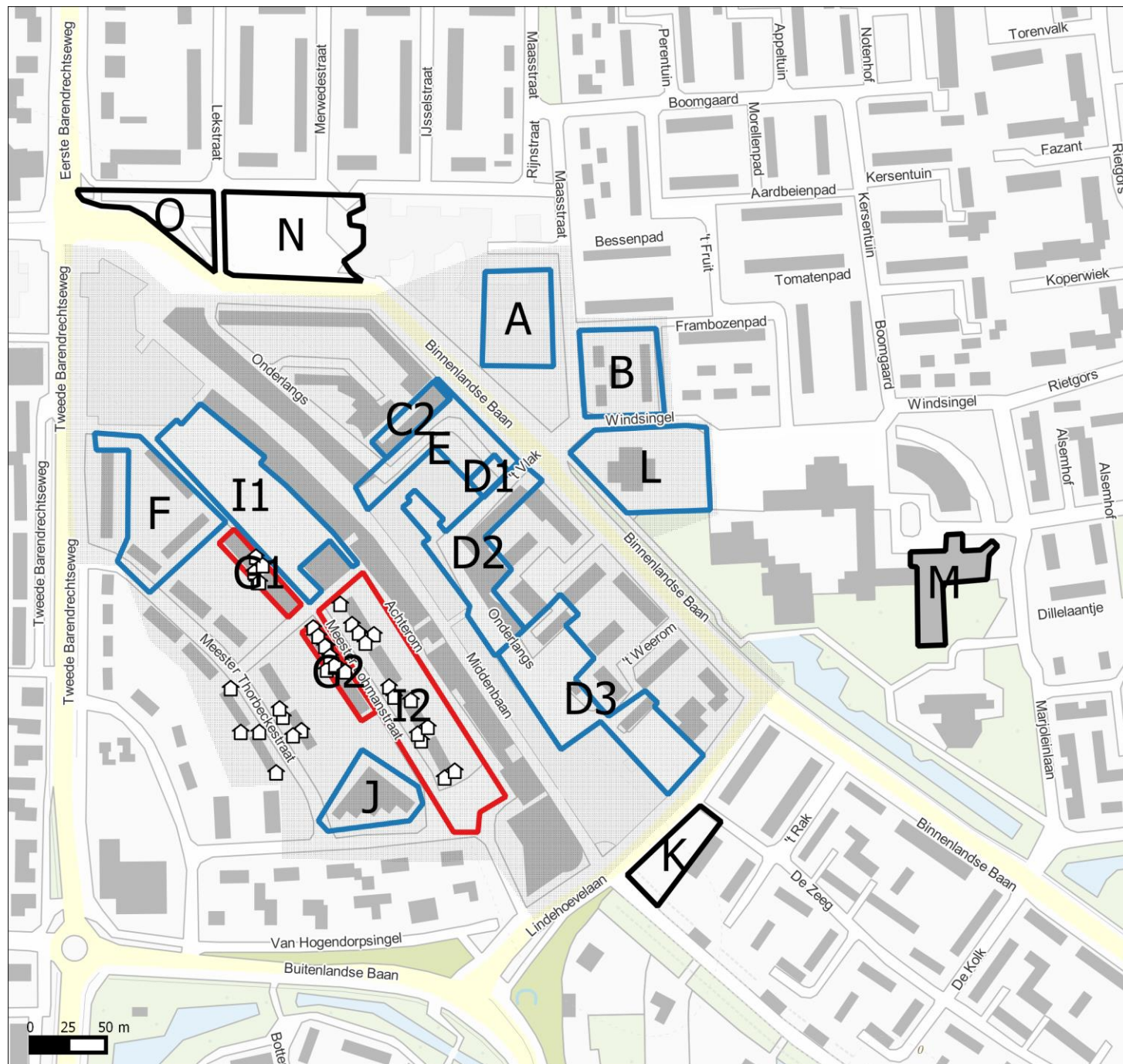
Effectbeoordeling per deelgebied

- Geen negatief effect
- Negatief effect
- Niet onderzocht

Regelink
Ecologie & Landschap

© Dienst voor het kadaster en de openbare registers,
Apeldoorn, 2015

Legenda

Onderzocht gebied

Gierzwaluw

bezet nest

Effectbeoordeling per deelgebied

Geen negatief effect

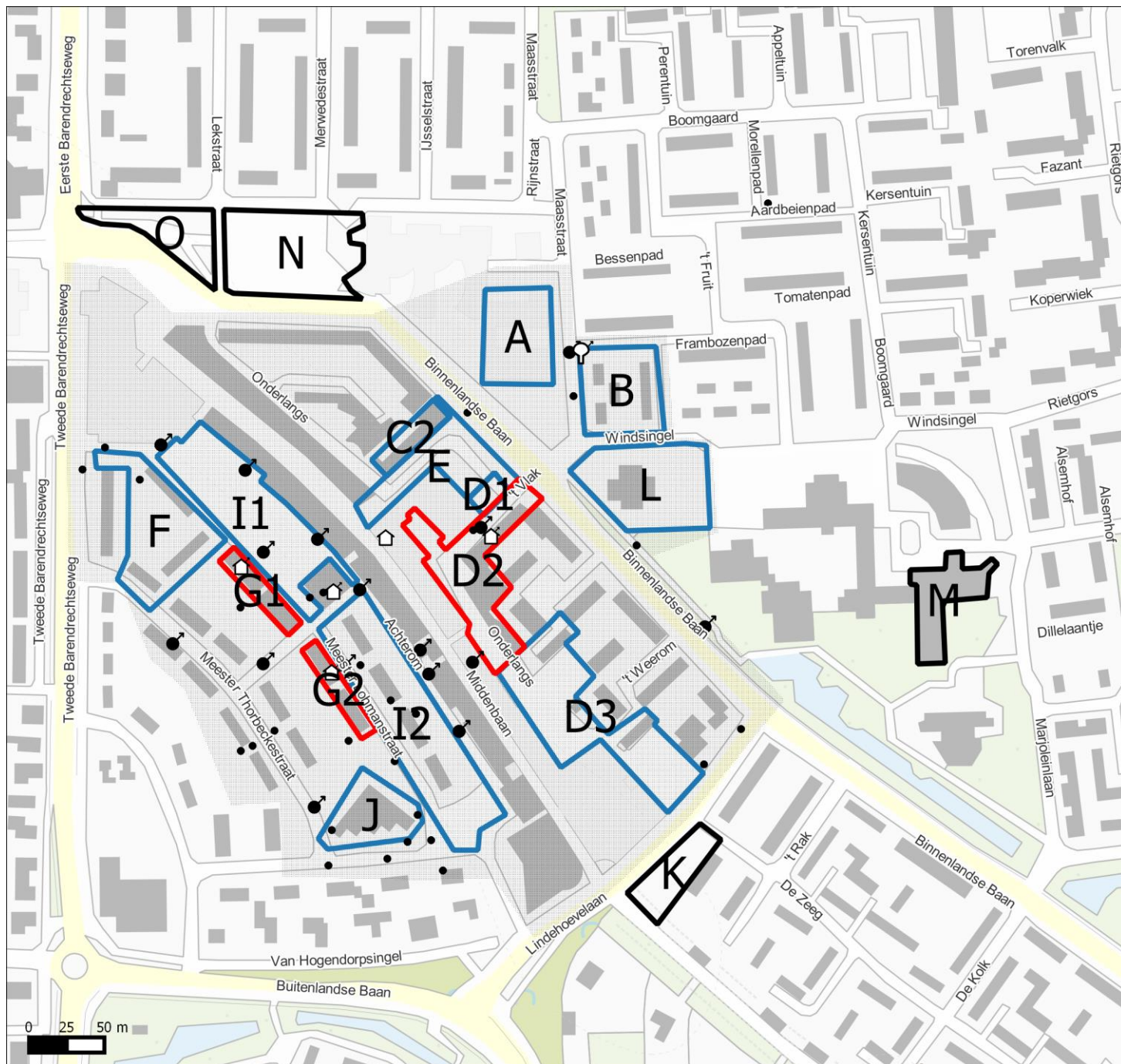
Negatief effect

Niet onderzocht

Regelink
Ecologie & Landschap

© Dienst voor het kadaster en de openbare registers,
Apeldoorn, 2015

Legenda

gewone dwergvleermuis

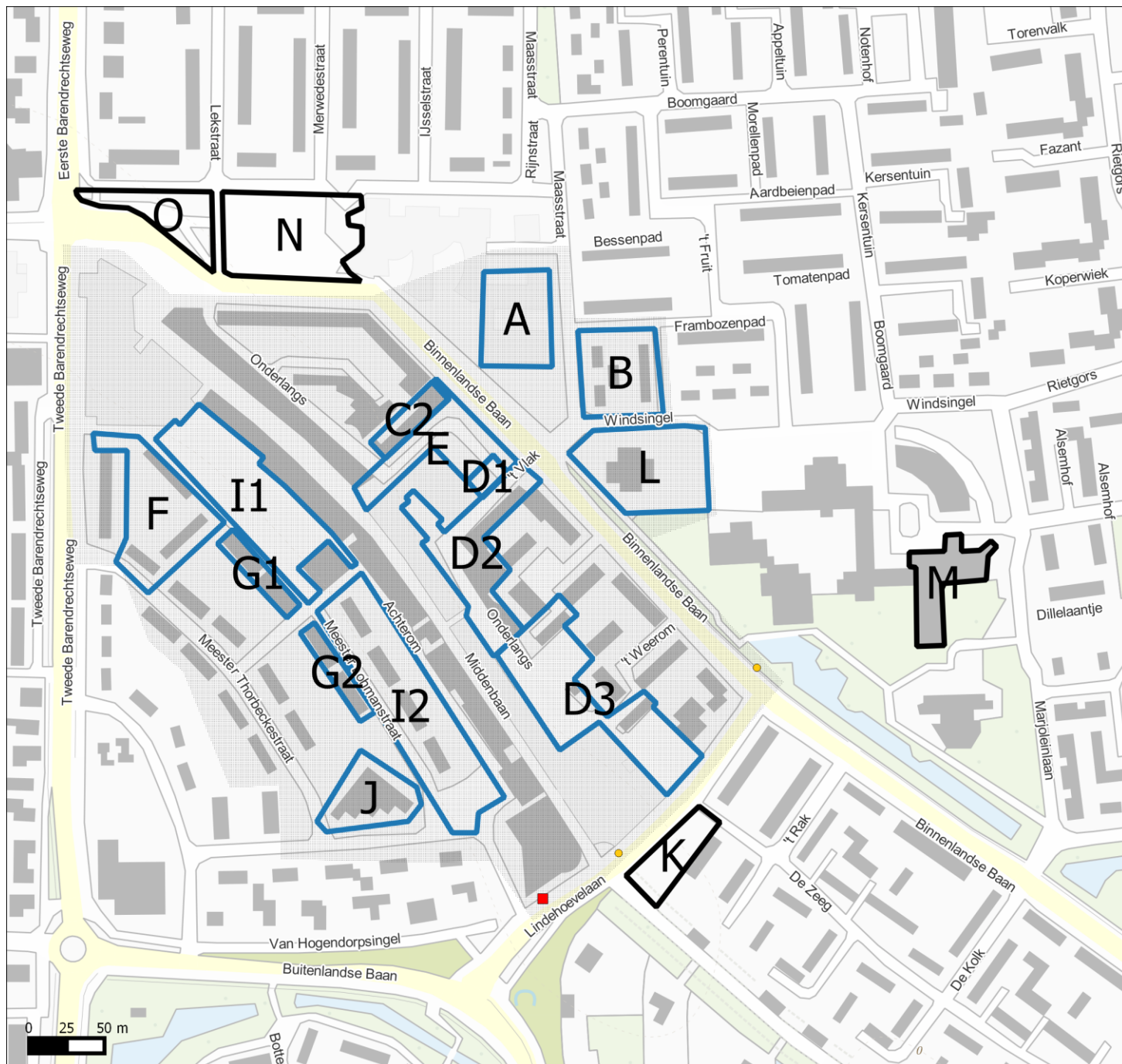
- foeragerend
- 🏠 zomerverblijfplaats
- 🏠 paarverblijfplaats
- 🏠 paarverblijfplaats
- roepend

Effectbeoordeling per deelgebied

- 🔵 Geen negatief effect
- 🔴 Negatief effect
- ⬜ Niet onderzocht

Regelink
Ecologie & Landschap

Legenda

Onderzocht gebied

overige soorten

laatvlieger

- foeragerend

ruige dwergvleermuis

- **foeragerend**

Effectbeoordeling per deelgebied

☐ Geen negatief effect

☐ Niet onderzocht

Regelink

Ecologie & Landschaft

© Dienst voor het kadaster en de openbare registers,
Apeldoorn, 2015

Bijlage 2. Flora- en faunawet

De Flora- en faunawet is de soortgerichte implementatie van de Europese Habitat- en Vogelrichtlijn en bundelt de bepalingen die voorheen in verschillende wetten waren opgenomen: Vogelwet 1936, Jachtwet, Natuurbeschermingswet (hoofdstuk V: soortenbescherming), Nuttige Dierenwet 1914 en Wet Bedreigde uitheemse dier- en plantensoorten. De Flora- en faunawet beschermt in beginsel soorten.

Activiteiten waarbij schade wordt gedaan aan beschermde dieren of planten zijn verboden, tenzij dit uitdrukkelijk is toegestaan (het “nee, tenzij”-principe). Het is dan ook altijd zaak om, waar mogelijk, activiteiten uit te voeren zonder schade aan beschermde dieren en planten aan te brengen.

De wet erkent de intrinsieke waarde van in het wild levende dieren. In de wet is dan ook een zorgplicht opgenomen: iedereen moet 'voldoende zorg' in acht nemen voor alle in het wild voorkomende dieren en planten (niet alleen de beschermde) en hun leefomgeving.

A. Verbodsbepalingen

De Flora- en faunawet kent, naast de zorgplicht, een aantal verbodsbepaling welke relevant zijn voor de onderhavige toetsing:

Artikel 8

Het is verboden planten, behorende tot een beschermde inheemse plantensoort, te plukken, te verzamelen, af te snijden, uit te steken, te vernielen, te beschadigen, te ontwortelen of op enigerlei andere wijze van hun groeiplaats te verwijderen.

Artikel 9

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te doden, te verwonden, te vangen, te bemachtigen of met het oog daarop op te sporen.

Artikel 10

Het is verboden dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, opzettelijk te verontrusten.

Artikel 11

Het is verboden nesten, holen of andere voortplantings- of vaste rust- of verblijfplaatsen van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te beschadigen, te vernielen, uit te halen, weg te nemen of te verstoren.

Artikel 12

Het is verboden eieren van dieren, behorende tot een beschermde inheemse diersoort, te zoeken, te rapen, uit het nest te nemen, te beschadigen of te vernielen.

B. Algemene Maatregel van Bestuur (AMvB)

Op 23 februari 2005 is bij “AMvB art. 75” van de Flora- en faunawet in werking getreden. In dit besluit is een vrijstelling voor specifieke activiteiten en soorten geregeld. Tevens introduceert de AMvB de gedragscode.

Tabel 1

Voor soorten die zijn opgenomen in Tabel 1 geldt een algehele vrijstelling wanneer de werkzaamheden vallen onder:

- bestendig beheer en onderhoud, ook in landbouw en bosbouw;
- bestendig gebruik;
- ruimtelijke ontwikkeling en inrichting.

Er dient een ontheffing te worden aangevraagd wanneer de werkzaamheden niet onder een van deze categorieën vallen en er een (te verwachten) negatief effect op de soorten uit Tabel 1 is. Deze aanvraag wordt door bevoegd gezag onderworpen aan een lichte toets. Daarbij wordt getoetst of de gunstige staat van instandhouding van de soort niet in het geding is, en of de activiteit een redelijk doel dient.

Tabel 2

De soorten zoals opgenomen in Tabel 2 zijn strenger beschermd. Hierbij geldt een vrijstelling mits gewerkt wordt volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Vallen de werkzaamheden niet onder de bij Tabel 1 genoemde categorieën of wordt niet gewerkt volgens een gedragscode, dan moet een ontheffing aangevraagd worden. Deze aanvraag wordt, net als voor de soorten van Tabel 1 geldt, onderworpen aan een lichte toets.

Tabel 3

De soorten uit Tabel 3 zijn de zwaarst beschermde soorten. Ook wanneer werkzaamheden vallen onder een van de bij Tabel 1 genoemde categorieën, geldt niet zonder meer een vrijstelling. Alleen bij bestendig beheer en onderhoud is een vrijstelling mogelijk wanneer gewerkt wordt volgens een goedgekeurde gedragscode. Werkzaamheden die in een van de andere categorieën vallen en welke negatieve effecten op beschermde soorten (kunnen) hebben, zijn ontheffingsplichting. Voor het verstrekken van een ontheffing wordt deze onderworpen aan een zware toets wanneer:

- er geen andere bevredigende oplossing voor de geplande activiteit is;
- de geplande activiteit geen afbreuk doet aan de gunstige staat van instandhouding van de soort;
- er sprake is van een in of bij de wet genoemd belang.

Bij soorten van Bijlage IV van de Habitatrichtlijn moet tevens sprake zijn van een van de volgende door de Habitatrichtlijn erkende belangen:

- dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en voor het milieu wezenlijk gunstige effecten;

- bescherming van flora en fauna;
- openbare veiligheid.

Vogels

Met ingang van 26 augustus 2009 heeft het Ministerie van LNV (nu EZ) een nieuw beleid ten aanzien van broedvogels ingezet. Verblijfplaatsen van broedvogels zijn door de Flora- en faunawet beschermd. De Flora- en faunawet kent hierbij geen standaardperiode voor het broedseizoen. Het gaat bovendien om individuele broedgevallen.

De meeste vogels maken elk broedseizoen een nieuw nest. Deze eenmalig te gebruiken nesten vallen onder de bescherming van artikel 11 van de Flora- en faunawet in de periode dat deze daadwerkelijk gebruikt worden.

Van een beperkt aantal vogels is de nestlocatie het gehele jaar beschermd door de Flora- en faunawet (Bijlage 2). Het betreft dan vogels die:

- het gehele jaar door gebruik maken van hun nestlocatie als vaste rust- en/ of verblijfplaatsen;
- erg honkvast en al dan niet koloniebroeders zijn. Deze soorten keren ieder jaar naar dezelfde locaties terug. De voorwaarden waaraan de nestlocaties moeten voldoen zijn erg specifiek en vaak slechts in beperkte mate in het landschap beschikbaar;
- jaar in jaar uit van hetzelfde nest gebruik maken en zelf niet of nauwelijks in staat zijn om een eigen nest te bouwen.

Indien een jaarrond beschermd nest is aangetroffen moet altijd een omgevingscheck uitgevoerd worden. Een deskundige dient dan te onderzoeken of er voor de soort in de omgeving voldoende plekken en materiaal aanwezig zijn om zelf een vervangende locatie te vinden en een vervangend nest te maken. Indien dit niet mogelijk is, dient een vervangende nestlocatie aangeboden te worden. Wanneer dit ook niet mogelijk blijkt, dient een ontheffing aangevraagd te worden.

Ontheffing kan alleen verkregen worden op grond van een wettelijk belang uit de Vogelrichtlijn. Wettelijke belangen zijn:

- bescherming van flora en fauna;
- veiligheid van het luchtverkeer;
- volksgezondheid of openbare veiligheid.

C. Gedragscodes

Werken volgens een gedragscode kan (soms) een vrijstelling voor soorten op Tabel 2 en Tabel 3 geven. Hiervoor dient gewerkt te worden volgens een door de minister vastgestelde gedragscode. Een overzicht van goedgekeurde gedragscodes is te vinden op:

<http://www.hetInVloket.nl/onderwerpen/vergunning-en-ontheffing/dossiers/dossier/flora-en-faunawet-ruimtelijke-ingrepen/stap-5-gedragscode-gebruiken/overzicht-van-de-gedragscodes>